

Osteologinen analyysi
Rautavaara, Ala-Luosta, Kalmosaari 2010
TYA 874
Juha Ruuhonen

19.12.2010

Kati Salo (FM)

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	1
1. Johdanto	2
2. Tavoitteet	2
3. Materiaali ja menetelmät	2
3.1 Materiaalin kuvaus	2
3.2 Anatominen jakauma	2
3.3 Kuoliniän määrittäminen	2
3.4 Sukupuolen määrittäminen	3
3.5 Pituusarviot	3
3.6 Havaitut poikkeavuudet luustossa	3
4. Tulokset	4
5. Yhteenveto	5
6. Latina-Suomi sanasto	6
7. Lähteet	7
7.1 Painetut lähteet	7
7.2 Painamattomat lähteet	7

Liite 1 Perustaulukko haudoista analysoiduista luista

1. Johdanto

Tässä raportissa käsitellään palamattomia ihmisluita, jotka löydettiin Juha Ruohosen inventoinnissa 2010 Rautavaaran Ala-Luostan Kalmosaaresta. Luut on luetteloitu Turun yliopiston arkeologian oppiaineen kokoelmiin päänumerolla 874. Luut ajoittunevat 1500-1700 luvuille. Kaivausten yhteydessä löydettiin jäänteitä vähintään kahdesta eri yksilöstä.

2. Tavoitteet

Raportin tarkoituksena on tunnistaa luut anatomisesti, tehdä ikä- ja sukupuolimäärittelyt, laskea pituusarviot sekä tunnistaa mahdolliset luustossa näkyvät sairaudet ja muut poikkeavuudet (geneettiset merkkitekijät). Raportin lopussa on lyhyt yhteenveto.

3. Materiaali ja metodit

Luut tunnistettiin anatomisesti ja määritettiin kummalta puolelta luustoa ne ovat (dexter=oikea, sinister=vasen). Apuna käytettiin osteologista kirjallisuutta (Bass 1995, During 2000a, 2000b, Scheuer and Black 2004, White and Folkens 2005). Tunnistetut luut luettelointiin haudoittain. (ks. Liite 1).

3.1 Materiaalin kuvaus

Kaikki luut olivat palamattomia. Suurin osa luista pystyttiin tunnistamaan anatomisesti ja vain joitain pieniä luun kappaleita ei pystytty tunnistamaan. Luut olivat hauraita eikä yksikään luu ollut säilynyt kokonaan ehjänä.

3.2 Anatominen jakauma

Anatominen jakauma on esitetty taulukossa (liite 1).

3.3 Kuoliniän määrittely

Kuoliniän määrittely perustuu keskenkasvuilla luiden koon arviointiin silmämääräisesti (Scheuer and Black 2004).

Ikämäärittämissä käytettiin Sjøvoldin (1978) kehittämää ikäluokitusta:

Infant	-1 vuotta
Infans I	0-7 vuotta
Infans II	5-14 vuotta
Juvenilis	10-24 vuotta
Adultus	18-44 vuotta
Maturus	35-64 vuotta
Senilis	50-79 vuotta
Adult	Sisältää ryhmät Adultus, Maturus ja Senilis

3.4 Sukupuolen määrittäminen

Sukupuolen määrittämiseen soveltuvia osia ei ollut aineistossa.

3.5 Pituusarviot

Pituusarvioiden laskemiseen soveltuvia ehjiä pitkiä luita (Ossa longa) ei ollut aineistossa.

3.6 Havaitut poikkeavuudet luustossa

Patologioita, morfologisia ja geneettisiä poikkeavuuksia pyrittiin rekisteröimään, jos niitä havaittiin.

4. Tulokset

Aineistossa on osia kylkiluista (Costae), käsivarren luista ja oikeasta reisiluusta (Femur dx.). Nämä osat kuuluvat aikuiselle (Adult) yksilölle. Lisäksi aineistossa oli vasemmanpuoleisen ohimoluun (Temporale sin.) osa, joka kokonsa puolesta kuuluu noin 0-7 vuotiaalle lapselle (Infans I).

5. Yhteenveto

Aineistossa on osia kylkiluista (Costae), käsivarren luista ja oikeasta reisiluusta (Femur dx.). Nämä osat kuuluvat aikuiselle (Adult) yksilölle. Lisäksi aineistossa oli vasemmanpuoleisen ohimoluun (Temporale sin.) osa, joka kokonsa puolesta kuuluu noin 0-7 vuotiaalle lapselle (Infans I).

6. Latina-Suomi sanasto

Corpus	luun varsi tai perusosa
Costa	kylkiluu
Costae	kylkiluut
Dexter (dx.)	oikea
Diafyysi	luun varsi tai perusosa ks. myös epifyysi
Distaalinen (dist.)	kauimpana kehosta, vrt. proximaalinen
Femur	reisiluu
Humerus	olkaluu
Inferior (inf.)	alimmainen vrt. superior
MNI	vähimmäisyksilömäärä (Minimum Number of Individuals)
Ossa longa	pitkät luut
Proksimaalinen (prox.)	vrt. distaalinen, lähimpänä kehoa
Sinister (sin.)	vasen
Superior	ylimmäinen
Temporale	ohimoluu
Ulna	kyynärloo

7. Lähteet

7.1 Painetut lähteet

Bass W. (1995): *Human Osteology: A Laboratory and Field Manual*. Missouri

Brothwell, D.R. 1981: *Digging up Bones*, New York

Buikstra, J.E., Ubelaker D.H 1994: *Standards for Data Collection from Human Skeletal Remains*, Arkansas

Sheuer, L. ja Black, S. 2004: *The Juvenile Skeleton*, London

White, T.D. ja Folkens, P.A. 2005: *The Human Bone Manual*, San Diego

7.2 Painamattomat lähteet

During E. (2000a+b): *Humanosteologi bildkompendium del 1 och 2*, Arkeo-osteologiska forskningslaboratoriet, Stockholms universitet

TYA 874

Luu	Luun osa	kpl	paino (g)	Ikä/Pituus	Muuta
Costa	corpus frag.	3	3,7		
Humerus	prox. Diaf. Frag.	1	13,2		
Humerus	dist. Diaf. Frag.	1	29		
Ulna dx.	prox. 2/3 diaf. Frag.	1	12,5		
Ulna	prox. Frag.	1	0,8		
Humerus sin.	dist. Diaf. Frag.	1	28,6		
Ulna sin.	prox. Diaf. Frag.	1	8,9		ajoitusnäyte otettu tästä palasta
Femur sin.	collum frag.	1	9,8		
Indet.	frag.	6	6,8		
Luu	Luun osa	kpl	paino (g)	Ikä/Pituus	Muuta
Temporale sin.	excl. Mastoidea et squama frag.	1	5,1	kokonsa puolesta Infans I	